

Джерела та література

1. Авраменко А. В. Радянський плакат 1920–1930-х рр. як засіб пропаганди. *Наукові записки НаУКМА*. Т. 101: Теорія та історія культури. 2010. С. 66–72.
2. Бернат Л. А. Плакат як носій соціально-культурного змісту (соціальний плакат). *Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції «Соціалізація молоді у XXI сторіччі»*. Краматорськ: Громадська організація «Наукове товариство Слобожанщина», 2017. С. 110–118.
3. Бондар Ю. Плакати, афіші та листівки у контексті соціальної й політичної комунікації. *Вісник книжкової палати / Кн. палата України, Харків. держ. акад. культури*. Київ: Державна наукова установа «Книжкова палата України імені Івана Федорова», 2014. № 7. С. 15–21.
4. Вільховик О. В. Культурно-пропагандистська робота в Червоній армії як основний метод впливу на червоноармійців. *Грані: науково-теоретичний і громадсько-політичний альманах*. 2013. № 12(104). С. 118–123.
5. Ситник О. М. Трансформаційні процеси в розвитку ідеології більшовизму періоду утвердження радянської влади. *Наука. Релігія. Суспільство*. 2009. № 4. С. 124–128.

Івасюк Вікторія

Донецький національний університет імені Василя Стуса

МОСКОВСЬКИЙ ФАКТОР У ПОЛІТИЧНІЙ КОНЦЕПЦІІ СТЕПАНА БАНДЕРИ

Ключові слова: Провідник ОУН(б), національна революція, московський вплив, незалежність.

Keywords: Leader of OUN(b), national revolution, Moscow's influence, independence.

Праці та ідеї Степана Бандери стали важливою частиною боротьби України за незалежність. Однією з ключових тем у його роботах було розуміння та аналіз ролі Москви і московського впливу на Україну. У цьому контексті особливо значимую роль відіграє збірник вибраних статей С. Бандери «Перспективи Української Революції».

Важливим складником політичної концепції Степана Бандери є його погляд на московську політику як на інструмент імперського контролю. Він стверджував, що московське керівництво систематично використовує русифікацію як засіб для ліквідації української культури та мови, що у підсумку мало призвести до політичного та економічного панування над Україною [6, с. 84]. Ця політика, на думку Бандери, спрямовувалась на створення «однорідної» російської ідентичності, що мала на меті знищення української нації як самостійної етнічної групи [6, с. 97–98].

С. Бандера вважав, що Москва є головним ворогом української національної ідентичності та суверенітету. Він аргументував, що московський імперіалізм століттями придушував українські прагнення до самовизначення, спотворював історичну пам'ять і культурні цінності українців [9, с. 151–154]. Автор підкреслював, що саме через цей вплив боротьба за українську незалежність не може бути ефективною без розриву з московським домінуванням та його ідеологічним впливом [9, с. 185–187].

С. Бандера акцентував на необхідності протистояння московському впливу через активну національну боротьбу та відродження української культури і мови.

Він вважав, що справжня українська незалежність можлива лише через повне відкидання московського впливу та створення міцної національної ідентичності, заснованої на власній історії, культурі та цінностях [2, с. 70–72]. Для Бандери це означало не лише боротьбу з політичним домінуванням Москви, але й із її культурним та ідеологічним впливом, який проникає у всі аспекти українського суспільства [2, с. 78–79].

Особливу увагу в своїх працях С. Бандера приділяв ролі української інтелігенції та молоді в процесі національного відродження. Він закликав до освіти та пробудження національної свідомості серед українців, підкреслюючи важливість знання власної історії, культурної спадщини та активної участі в національному русі [4, с. 313–316]. Бандера вважав, що саме молодь та інтелігенція повинні стати рушійною силою у боротьбі за незалежність, використовуючи освіту та культуру як засоби протидії московському впливу [5, с. 353].

У статті «Третя світова війна і визвольна боротьба. Західня концепція політичної війни з большевизмом» порушено проблему стратегії та тактики досягнення української незалежності [7, с. 225–243]. Він висунув ідею про необхідність революційної боротьби, яка б залучала широкі маси населення та використовувала б тактику партизанської війни проти московських окупаційних сил. Степан Бандера аргументував, що лише через рішучу та непохитну боротьбу, здатну мобілізувати всі верстви українського суспільства, можливе здобуття незалежності та забезпечення майбутнього процвітання України [7, с. 248–249].

Щодо московського фактора, С. Бандера звертав увагу на міжнародний контекст і зовнішньополітичні аспекти української боротьби за незалежність. Він розумів, що успіх українського національного руху значною мірою залежить від здатності заручитися підтримкою з боку інших країн і міжнародних організацій. На його погляд, міжнародне визнання та підтримка України як суверенної держави могли б значно посилити її позиції у протистоянні з московською агресією. Бандера закликав до розробки та втілення зовнішньополітичної стратегії, яка б ураховувала глобальні політичні тенденції та зміцнювала зв'язки України з іншими народами, що прагнуть свободи та незалежності [1, с. 297–298].

Степан Бандера наголошував на важливості внутрішньої консолідації українського суспільства для ефективної боротьби проти московського впливу. Він вважав, що єдність українського народу, побудована на спільних ідеях і цілях, є критичною для успіху національно-визвольної боротьби. Водночас Бандера розумів, що ця єдність не може бути досягнута через ігнорування різноманіття в межах української громади. Він закликав до діалогу та співпраці між різними політичними, культурними та соціальними групами, підкреслюючи необхідність розуміння та поваги до різниці як основи для будівництва сильної нації [3, с. 488–491].

Окремою темою у працях Бандери було питання моральної та етичної підготовки борців за незалежність. Він високо цінував принципи честі, відданості та жертвності, вважаючи їх невід'ємною частиною національного характеру, що має бути вихований у кожному українцеві [8, с. 429–431]. Бандера стверджував, що справжній націоналіст повинен бути готовий не тільки до активної участі в боротьбі, але й до особистих жертв заради вищих інтересів нації.

Отже, праці та ідеї Степана Бандери не лише відігравали важливу роль у формуванні української національної ідентичності протягом ХХ ст., а й мають

суттєвий вплив на сучасний політичний та історичний контекст України. Аналіз його творів свідчить про глибоке розуміння проблем, з якими стикалася українська нація в контексті московського імперіалізму та русифікації.

Степан Бандера однозначно розглядав Москву як головного ворога української національної ідентичності та суверенітету, протиставляючи їй необхідність активної боротьби за незалежність. Його погляди на роль Москви в українській політичній боротьбі та історії підкреслюють не лише важливість розриву з московським домінуванням, а й необхідність створення міцної національної ідентичності, що базується на власній історії, культурі та цінностях.

Зокрема, Бандера висунув ідею революційної боротьби та активної участі населення у здобутті незалежності, наголошуючи на важливості мобілізації усіх верств українського суспільства. Він також підкреслював важливість міжнародної підтримки та зовнішньополітичної стратегії для забезпечення успіху українського національного руху. Подальше дослідження та вивчення ідей Бандери може допомогти краще зрозуміти минуле та сучасність України, а також знайти шляхи до її майбутнього розвитку.

Джерела та література

1. Бандера С. Відкриті карти. *Перспективи української революції* / упоряд. С. Ленкавський. Київ: Наш Формат, 2021. С. 293–299.
2. Бандера С. До засад нашої визвольної політики. *Перспективи української революції* / упоряд. С. Ленкавський. Київ: Наш Формат, 2021. С. 70–80.
3. Бандера С. За завершену політичну структуру. *Перспективи української революції* / упоряд. С. Ленкавський. Київ: Наш Формат, 2021. С. 487–512.
4. Бандера С. Командир – провідник (слідами сл. пам. Романа Шухевича). *Перспективи української революції* / упорядник С. Ленкавський. Київ: Наш Формат, 2021. С. 308–325.
5. Бандера С. Люди без ґрунту. *Перспективи української революції* / упоряд. С. Ленкавський. Київ: Наш Формат, 2021. С. 352–361.
6. Бандера С. Пляновість революційної боротьби в краю. *Перспективи української революції* / упоряд. С. Ленкавський. Київ: Наш Формат, 2021. С. 80–99.
7. Бандера С. Третя світова війна і визвольна боротьба. Західня концепція політичної війни з большевизмом. *Перспективи української революції* / упоряд. С. Ленкавський. Київ: Наш Формат, 2021. С. 225–259.
8. Бандера С. Україна не буде спільницею Москви. *Перспективи української революції* / упоряд. С. Ленкавський. Київ: Наш Формат, 2021. С. 426–431.
9. Бандера С. Українська національна революція, а не тільки політичний резонанс. *Перспективи української революції* / упоряд. С. Ленкавський. Київ: Наш Формат, 2021. С. 151–189.